

semantic organization of English legal terminology. It touches upon the problem of terminological polysemy and homonymy as well as highlights the main criteria of their differentiation. The main types are also revealed.

Key words: polysemy, homonymy, term, terminology, semantization.

УДК 81'373

Яна СНИСАРЕНКО

СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ЛЕКСИКА ЯК СПЕЦИФІЧНА ЛЕКСИЧНА КАТЕГОРІЯ

У статті розглядаються основні проблеми вивчення походження поняття «суспільно-політична лексика». Проаналізовано відмінності між суспільно-політичною лексикою та суспільно-політичною термінологією.

Ключові слова: суспільно-політична лексика, суспільно-політична термінологія, лексична одиниця, лексична семантика.

Вивчення системних відношень у лексиці є актуальним у сучасній мовознавчій науці. Системність на лексичному рівні виявляється при вивченні різного роду тематичних та лексико-семантичних груп.

Незважаючи на те, що лексична система мови більш активно порівняно з іншими рівнями реагує на зміни, які відбуваються поза межами мовної реальності, всередині цієї системи є відносно стабільні підсистеми, що практично залишаються незмінними протягом століть, а також підсистеми, які піддаються кардинальним змінам у певні періоди історичного розвитку суспільства (революції, соціальні потрясіння тощо). До останніх належить суспільно-політична лексика.

Дослідження суспільно-політичної лексики становить значний інтерес для лінгвістики, оскільки вона відображає одну з важливих для сучасного суспільства сфер життя – політичну. Комплексний аналіз цього шару лексики на фоні контактування української та англійської мов дає змогу порівняти етнічні світогляди України та Великобританії на тлі процесів глобалізації, демократизації та євроінтеграції.

Мета статті полягає у вивченні структурних і семантичних характеристик суспільно-політичної лексики на прикладі української та англійської мов.

На сьогодні суспільно-політична лексика української мови досліджена доволі поглиблено. Натомість відсутні наукові розвідки, присвячені суспільно-політичній лексиці української та англійської мов у зіставному аспекті. Окреслений проміжок часу ще не підлягав спеціальному вивченню, хоча значення нинішнього етапу в загальній еволюції суспільно-політичної лексики української та англійської мов є суттєвим.

Аналіз сучасної суспільно-політичної лексики став можливим завдяки ретельній розробці теорії лексичної семантики у вітчизняній лексикології. Основними проблемами вивчення цієї лексичної підсистеми мови є, перш за все, питання лексичної семантики, особливо синонімія та полісемія слів, лексична сполучуваність слів.

Дослідженням поняття «суспільно-політична лексика» займалися багато як українських (А.А. Бурячок, В.В. Жайворонок, А.В. Капуш, Т.П. Клімушенко, О.О. Мороз, І.В. Холявко), так і зарубіжних (В.І. Акімова, А.С. Беляя, М.К. Гарбовський, Л.О. Жданова, С.Г. Капралова, Т.Б. Крючкова, І.Ф. Протченко, Н.Г. Юзефович, Д. Камерон, В. Дікман, Х. Ласвел, Г. Клаус) лінгвістів.

При вивченні суспільно-політичної лексики увага лінгвістів концентрується на проблемах її становлення та збагачення в певний історичний період, а лінгвістична інтерпретація мовних змін є недостатньою. Семантичні процеси, що виникають у цій групі лексики, менш досліджені, хоча вивчення закономірностей семантичних модифікацій лексичних одиниць у процесі їхнього функціонування належить до кола актуальних проблем лінгвістики, оскільки дозволяє простежити тенденції та способи розвитку семантики слова. Дослідження такої активної лексичної категорії, як суспільно-політична лексика, сприяє розумінню мовних явищ, зумовлених еволюцією семантики лексичних одиниць в українській мові.

У мовознавчій літературі існує чимало визначень суспільно-політичної лексики. У дисертаційному дослідженні, де описано відображення суспільно-політичних змін у лексиці російської та

корейської мов, Лі Йонг Хі визначає суспільно-політичну лексику як частину лексичної системи мови, в якій найбільш наочно виражені соціальна структура суспільства, світоглядні погляди носіїв мови, способи організації суспільного життя країни, у якій функціонує мова, а також інших країн. Автор наголошує, що функціонування та розвиток цієї підсистеми іноді прямо, а частіше опосередковано виражають широкий спектр суспільних процесів. У деякі періоди життя суспільства тут в історично короткі проміжки часу відбуваються такі зміни, які в інших лексико-семантичних підсистемах розтягуються на століття. Проте навіть у відносно стабільні періоди життя соціуму суспільно-політична лексика постійно розвивається та поновлюється [10, с. 4].

За хрестоматійним висловлюванням І.Ф. Протченка, досліджувана лексика тлумачиться як «частина словника, яку становлять назви явищ та понять зі сфери суспільно-політичного життя, тобто зі сфери політичної, соціально-економічної, світоглядно-філософської» [12, с. 103].

Заслуговує на увагу визначення суспільно-політичної лексики І.В. Холявко, яка займалася дослідженням цього лексичного масиву української мови у пресі 90-х років ХХ ст.: «Суспільно-політична лексика – неоднорідна за складом макроструктура одиниць різного походження, спрямованих ідеологічно та спеціалізованих лексично, семантично і фразеологічно для вираження понять із галузі суспільного, політичного, соціального, економічного, морально-етичного життя соціуму». Науковець вважає доцільним при віднесенні слова до суспільно-політичної лексики враховувати такі критерії:

- 1) наявність спеціальних ремарок у тлумачних словниках;
- 2) наявність пояснень або дефініцій слів у довідковій літературі – галузевих енциклопедіях, термінологічних словниках, загальнополітичних довідниках;
- 3) частотність використання, функціональне навантаження лексеми (при відповідній поняттєвій співвіднесеності);
- 4) урахування контекстуальних значень мовних одиниць, які не входять до термінологічних словників і довідників, а також характеру їхніх суспільно-політичних ілюстрацій [13, с. 6 – 7].

У зарубіжному мовознавстві переважають дві точки зору на визначення поняття «суспільно-політична лексика». Одна група

лінгвістів (Х. Кларк, Ф. Фрохок, С. Хогарт) розуміє під цим терміном «сукупність лексичних одиниць, які позначають економічні, соціальні та політичні відносини між суспільними класами», друга (М. Фауколт, Д. Грін, С. Ромейн) – відносить до складу суспільно-політичної лексики всі найменування, що стосуються суспільства.

У нашому дослідженні услід за Т.Б. Крючковою, визначаємо суспільно-політичну лексику як особливу лексико-семантичну підсистему мови, до якої входить найбільш вживана частина суспільно-політичної термінології, назви державних, партійних та інших громадських організацій та закладів, соціальних інститутів, найменування соціальних реалій та явищ життя різних країн тощо [8, с. 16].

Більшість визначень суспільно-політичної лексики об'єднує те, що, по-перше, вони є соціологічно спрямованими, по-друге, основною системою дослідники вважають систему понятійно-сміслових сфер, на яких базується ця лексична група (Ю.А. Бельчиков, А.А. Бурячок, Т.Б. Крючкова, І.Ф. Протченко та ін.).

Можна виділити три основні підходи до вивчення суспільно-політичної лексики в сучасному мовознавстві: синхронно-описовий, діахронічний (історичний) та типологічний. Переважна частина досліджень виконана в рамках першого підходу.

Історичний підхід до вивчення фактів політичної сфери мови дає змогу визначити традиційну періодизацію вивчення суспільно-політичної лексики.

Перший етап (1920 – 1930 рр.) характеризувався вивченням змін у лексичній та стилістичній системах мови післяреволюційного періоду (Р.О. Якобсон), простеженням основних тенденцій у розвитку політичного слова, порушенням питань семантики окремих політичних одиниць. На другому етапі (1930 – 1940 рр.) лінгвістами описано мовні системи різних соціальних груп у межах національної мови. Комунікативно-функціональна наукова парадигма визначила новий напрям у лінгвістиці – політичну комунікацію – і разом з тим відокремила суспільно-політичну лексику в нових методах вивчення.

Суспільно-політична лексика української та англійської мов має різні періоди розвитку і різні групи «історичної» класифікації,

але, незважаючи на це, мови є «генетично» схожими, тому що відображають загальну для розвинених суспільств сферу життя. Традиційно в лінгвістичній практиці виділяють два основні етапи в розвитку суспільно-політичної лексики української мови: перший – 1917 – початок 50-х років ХХ ст. (Л.В. Щерба); другий – початок 50-х – кінець 90-х років ХХ ст. (А.М. Баранов, Ю.М. Караулов, І.Ф. Протченко). Дослідження останніх двох десятиліть дають змогу виділити третій етап розвитку політичної лексики – післярадянський (Л.О. Жданова). Специфіка сучасної мовної епохи полягає у свободі від різних обмежень, руйнуванні радянських стереотипів мислення, відмові від настанов тоталітарного режиму.

На становлення та розвиток суспільно-політичної лексики англійської мови у Великобританії значно вплинув той факт, що в 1916 р. після зради Ллойда Джорджа британська ліберальна партія розпалася, що поклало край довготривалому існуванню двопартійної політичної системи у Великобританії. Це стало причиною появи великої кількості номінацій політичного змісту на позначення суспільно-політичного життя країни.

Серед мовознавців існує думка про те, що як українська, так і російська суспільно-політична лексика 20 – 40-х років ХХ ст. формувалася в дореволюційний час, коли мали місце події, які визначили особливості політичного словника. Як зазначає С.І. Карцевський, уже 1905 рік залишив після себе «деякий лінгвістичний спадок у вигляді ряду слів, частково маловідомих... Слова ці були переважно політичними термінами, що з'явилися для позначення нових політичних явищ». На думку вченого, появі нових слів сприяла діяльність соціалістичних партій (рос.: *анархизм, буржуазія, бюрократія, демократія, манифестація, соціалізм, пролетаріат, терор, експропріація*) [6, с. 124]. Політична лексика та семантичні процеси дореволюційного періоду знайшли відображення в лексикографічних виданнях суспільно-політичного характеру: *цар, селянство, мужицтво, народництво, громада, державний апарат, регламентація, централізація, гонитва*. Таким чином, суспільно-політична лексика цього періоду пов'язана з назвами соціального стану населення та діяльністю влади на українських землях.

Післяреволюційну добу можна вважати новим етапом в історії розвитку суспільно-політичної лексики пострадянських країн. Саме

в цей час формувалися процеси, які визначили характерні особливості суспільно-політичної лексики наступного періоду її розвитку.

Наприклад, суспільні процеси початку ХХ ст. значно вплинули на формування лексичної системи європейських мов, виділивши в ній суспільно-політичну лексику як найбільш важливий аспект політичної комунікації. Активні семантичні процеси в суспільно-політичній лексиці на першому етапі післяреволюційної епохи привели не до створення нової мови, а до поступового вдосконалення політичного простору.

Незважаючи на те, що в сучасній лінгвістичній літературі зріс науковий інтерес до вивчення як спеціальної лексики і термінології різних мов, так і суспільно-політичної лексики в окремих мовах, поки що немає загальноприйнятої класифікації, єдиної дефініції та єдиних критеріїв щодо відмежування та виділення складу суспільно-політичної лексики та суспільно-політичної термінології. Хоча сформульовані в літературі визначення суспільно-політичної лексики і суспільно-політичної термінології мають багато спільного, та все ж мають і принципи відмінності, крім того, мовознавці по-різному визначають критерії виділення суспільно-політичної лексики.

Аналіз конкретних досліджень показує, що вислови «суспільно-політична лексика» і «суспільно-політична термінологія» не мають достатньої термінологічної чіткості, спостерігаються значні розбіжності в їх трактуванні. Одні вчені включають до складу суспільно-політичної лексики частину термінології політичних наук, інші чітко диференціюють поняття «суспільно-політична лексика» і «суспільно-політична термінологія», принципово заперечуючи проти включення термінів до складу суспільно-політичної лексики, треті використовують ці вислови як синоніми.

На думку Т.С. Коготкової та В.В. Акуленка, уся суспільно-політична лексика є термінологічною. Дослідники визначають її як суспільно-політичну термінологію.

За словами С.А. Маник, більша частина суспільно-політичної термінології є загальновідомою, загальнозрозумілою, тому що вона відображає процеси, явища життя минулого та теперішнього, а суспільно-політична лексика не являє собою ізольовану систему. Їй

властиві особливості, які є характерними для інших розрядів лексики, тому науковець однозначно виступає проти включення термінів до складу суспільно-політичної лексики [11, с. 123].

Науковець Ю.А. Бельчиков не погоджується з тими вченими, які відносять до складу суспільно-політичної лексики термінологію суспільних наук. На його погляд, це невиправдано розширює межі суспільно-політичної лексики, оскільки за таких умов до її складу повинні бути включені лексика і термінологія філософського, юридичного, частково літературно-естетичного, мовознавчого змісту [2, с. 13].

У лексичному складі мови за Л.О. Ждановою, «виділяється деякий політичний складник, що визначається як політичне життя, суспільно-політичні відносини». Політична дійсність, як і будь-яка інша, представлена структурами, що, у свою чергу, мають лінгвістичні аналоги, які формують лінгвістичну систему зі своїми мовними відношеннями, внутрішніми зв'язками та закономірностями. Суспільно-політична лексика постає як лексична система, у якій отримують вербальне втілення політична структура та політичне життя суспільства. Специфічна організація цього денотативного простору впливає на склад та обсяг суспільно-політичної лексики [4, с. 19].

У дослідженнях учені часто акцентують увагу на двох основних моментах, які на їхній погляд, слід враховувати при визначенні меж суспільно-політичної термінології: 1) політичні науки (політологія, теорія держави й права) належать до суспільних наук, відповідно, політичні терміни входять до корпусу суспільної термінології; 2) усі ці терміни позначають наукові поняття так само, як науково-технічні терміни, тільки перші, на відміну від других, виражають поняття суспільних, а не природничих і технічних наук. В.М. Лейчик наголошує, що «...варто вести мову про терміни і термінологію суспільних наук, а не про суспільно-політичну термінологію» [9, с. 45].

Як стверджує Т.С. Коготкова, мовознавці не випадково, розглядаючи корпус суспільно-політичних одиниць, надають перевагу визначенню суспільно-політичної лексики, а не суспільно-політичної термінології. Це зумовлено тим, що більшість суспільно-політичних термінів є загальнозрозумілими, що пояснюється їхнім використанням у мові масової пропаганди та

агітації, а також їхньою наявністю в розмовному мовленні [7, с. 115]. Дійсно, багато лексичних одиниць, які позначають предмети, явища та процеси життя суспільства, є загальнозрозумілими або видаються такими. Однак поряд з ними функціонує велика кількість слів, що зрозумілі лише вузькому колу фахівців.

У роботі надаємо перевагу саме терміну «суспільно-політична лексика», оскільки суспільно-політична термінологія є лише частиною суспільно-політичної лексики. Суспільно-політична лексика є значно ширшим поняттям, і вона включає до свого складу слова та поняття, що описують різні аспекти суспільно-політичного життя суспільства. Цей шар лексики відзначається значною динамічністю, яка характерна для політичних ідіом масової комунікації. Суспільно-політична лексика становить таку частину лексичної системи, яка особливо гостро реагує на зміни, що відбуваються в суспільстві. Відповідно, всі ці зміни відразу знаходять відображення в мові, що дає змогу простежити динаміку розвитку суспільства.

Суспільно-політичній лексиці властиві такі ознаки:

- особливості асоціативного мислення як чинник семантичного розвитку слів роблять суспільно-політичну лексику відкритою системою, яка постійно поповнюється одиницями інших лексичних розрядів;

- у зв'язку з тим, що категорія оцінки – найбільш поширене явище сучасного політичного дискурсу і основний складник конотації в політичному тексті, інтегральною характеристикою досліджуваного шару лексики є соціально-ідеологічна оцінність.

Процес пізнання об'єктивної дійсності включає в себе оцінний момент. У сучасному мовознавстві не викликає сумнівів той факт, що мова – не лише провідник комунікативних подібностей, але й засіб вираження емоцій та оцінки. Семантична категорія оцінки, як і інші семантичні категорії, може бути вихідною одиницею при вивченні мови як засобу комунікації. За словами Т.А. Космеди, «будь-яка оцінка ґрунтується на здатності людей розрізняти позитивне і негативне, етичне і неетичне, корисне і шкідливе, саме це і покладено в основу виділення різновидів оцінки, а також оцінної лексики» [1, с. 224]. Так, поширене розуміння оцінки як суспільно закріпленого ставлення носіїв мови до позамовного

об'єкта і фактів мови та мовлення виявляється недостатньо відповідним при вивченні оцінних засобів у суспільно-політичній лексиці, тому що «ідеологічно-оцінні слова становлять особливу групу, і їх доцільно виділити з емоційно-оцінних» [8, с. 36]. У мовознавстві розрізняють два види світогляду, що можуть супроводжувати деякі словозначення. Перший – це лексико-етимологічний (структурно-мовний) світогляд, другий – власне світогляд в ідеологічно-політичному сенсі. Оцінність, викликана різницею у світогляді, отримала назву соціальної оцінності.

Загальновідомо, що однією з функцій мови є регуляція соціально-групової поведінки людей (як один зі способів вияву прагматичної функції мови). Через те, що цінності формуються та реалізуються в системі відносин між людьми, які опосередковані світоглядом, класовими інтересами, ідеологією, категорія оцінки є найбільш поширеним лінгвістичним явищем політичного спілкування. У суспільно-політичному житті більше, ніж в інших сферах, потрібен вплив на широкі верстви населення, який досягається завдяки мовній комунікації. При цьому в словах, що використовуються, номінативна функція порівняно із соціально-ідеологічною оцінкою може відступати на задній план, а частотність використання, функціональне навантаження певних політем та ідеологем є засобом переконання, а також маніпулювання з метою впливу на свідомість і поведінку суб'єктів суспільно-політичного життя.

Лексичні одиниці із соціально-ідеологічним значенням розташовують об'єкти спілкування в певній зоні аксіологічної шкали відповідно до ціннісних орієнтацій комунікантів, об'єднаних класовою або соціально-груповою належністю. Виходячи із цього, компоненти структури оцінки, які утворюють модальну рамку (суб'єкт і об'єкт оцінки, оцінний елемент, оцінний стереотип, оцінна шкала), необхідно розглядати в контексті соціальних мотивів певних груп адресатів, їхніх ідеологічних настанов, соціально-групових переконань. Інакше кажучи, з'ясовуючи значення одиниці суспільно-політичної лексики з оцінною семантикою, важливо враховувати прагматичний чинник контексту її вживання. У зв'язку із цим слід розрізнити лінгвальний контекст та екстралінгвальний контекст (контекст ситуації), у якому відбувається мовленнєвий акт. Під лінгвальним контекстом

розуміється мовне оточення знака в тексті, під екстралінгвальним – позамовне оточення знака, тобто умови, які супроводжують мовленнєвий акт (фонові знання, системи цінностей учасників комунікації та ін.).

Загальним критерієм віднесення лексичної одиниці до складу суспільно-політичної лексики є поняттєво-сміслова співвіднесеність із суспільно-політичною сферою. Вибір цього шару лексики як об'єкта дослідження зумовлений низкою екстралінгвальних детермінант:

1) перетворення в суспільно-політичному житті соціуму України та Великобританії, що відбулися в кінці ХХ – на початку ХХІ ст. внаслідок глобалізації та деідеологізації;

2) підвищена увага до мовних проблем, активність і творчість у використанні ресурсів та можливостей мови, що виявлялися її носіями під час трансформаційних процесів у країні, факти свідомого впливу суспільства на розвиток мови в цей період.

Значний теоретичний і практичний інтерес становить також вивчення дії інтралінгвістичних чинників, зумовлених специфічними іманентними властивостями цієї мовної системи. Серед таких чинників особливого значення набувають:

1) тенденція до ускладнення та збагачення мовної структури;

2) тенденція до інтеграції, яка проявляється одночасно з тенденцією до диференціації елементів мови;

3) тенденція до економії мовних засобів;

4) тенденція до вживання більш експресивних мовних форм;

5) тенденція до обмеження складності мовної інформації;

6) тенденція до змін за аналогією;

7) тенденція до внутрішньоструктурної зумовленості мовних зрушень, які отримують зовнішні імпульси з боку людської свідомості чи суспільства тощо [5, с. 16].

У мовознавстві існує велика кількість класифікацій суспільно-політичної лексики. В основі більшості з них лежить тематичний або семантичний принцип, що зумовлено влаштуванням самої політичної системи. Розглянемо деякі типи класифікацій.

Класифікація І.Ф. Протченка [12, с. 121]:

- 1) назви, пов'язані з революційною боротьбою трудящих, із діяльністю КППС, міжнародним комуністичним та робочим рухом;
- 2) назви, що позначають окремі сторони марксистсько-ленінського світогляду, ідейно-моральні поняття, нову мораль радянського народу;
- 3) назви зі сфери комсомольського життя, назви, пов'язані з діяльністю піонерської організації, з міжнародним рухом молоді;
- 4) назви, пов'язані з радянським будівництвом, назви адміністративно-господарських організацій та установ;
- 5) назви зі сфери профспілкової діяльності, діяльності жіночих організацій та різних добровільних союзів;
- 6) назви, виникнення яких зумовлене докорінними змінами у сфері промислового та сільськогосподарського виробництва;
- 7) назви на позначення нових явищ та процесів у сфері просвітництва, культурного життя радянського народу;
- 8) назви на позначення негативних фактів та явищ у суспільно-політичному, економічному та культурному житті країни;
- 9) назви, які відображають процеси класової боротьби, невластиву народу ідеологію, ворожі політичні погляди.

Подані групи слів досить повно відображають радянський спосіб життя, соціалістичну ідеологію, меншою мірою вони охоплюють суспільно-політичні реалії та явища інших суспільних систем, а також сферу міжнародних відносин.

Класифікація А.А. Бурячка [3, с. 26 – 30]:

- 1) лексика, пов'язана з діяльністю КППС та міжнародним комуністичним і робочим рухом;
- 2) лексика, пов'язана із суспільно-державним устроєм та історією СРСР;
- 3) лексика, пов'язана із суспільно-державним устроєм та історією феодальних і капіталістичних країн;
- 4) лексика міжнародних переговорів;
- 5) політико-економічна термінологія;
- 6) політико-філософська термінологія;
- 7) політико-юридична термінологія;

8) загальна воєнна лексика.

Хоча наведені класифікації є застарілими та неактуальними для нашого дослідження, вони можуть бути використаними як основа для класифікації суспільно-політичної лексики європейських мов.

Класифікація суспільно-політичної лексики залежить від того, який аспект опису використовує той чи інший учений. Так, наприклад, А. А. Карамова та В. Штефан вибрали оцінний критерій характеристики суспільно-політичної лексики. При цьому якщо в роботі А. А. Карамової фігурує принцип класифікації нелінгвістичного характеру, а саме хронологічний аспект систематизації суспільно-політичної лексики (вона виділяє групи суспільно-політичної лексики, які представляють політику радянського періоду та періоду перебудови), то В. Штефан класифікує лексичні одиниці, виходячи з лінгвістичних засад: науковець виділяє ті мовні одиниці, для яких характерне внутрішнє політично зв'язане значення (інгерентні), а також ті одиниці, політично зв'язане значення яких виявляється в мовному контексті (адгерентні).

Систематизуючи суспільно-політичну лексику, Л.О. Жданова та О. І. Воробйова послуговуються поняттям «концепт». Зокрема, О. І. Воробйова, визначаючи політику як макроконцепт, виділяє її складники – мікроконцепти: політичну владу, державу та політичну ідеологію. Однак при цьому обидві дослідниці розглядають лише лексику номінативного плану.

Таким чином, підсумовуючи вище сказане, слід зазначити, що суспільно-політична лексика – відкрита система, яка постійно поповнюється новими одиницями інших лексичних розрядів. Збагачення її складу відбувається не лише за рахунок появи нових слів відповідного змісту, а й унаслідок переосмислення значень уже існуючих у мові лексем. Суспільно-політична лексика становить таку частину словника, яка особливо гостро реагує на зміни, що відбуваються у світі реалій. Зміни в соціальному житті суспільства одразу знаходять своє відображення в суспільно-політичній лексиці. Перспективами подальшого дослідження є проведення комплексного структурно-семантичного аналізу

суспільно-політичної лексики на прикладі української та англійської мов.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бацевич Ф.С. Очерки по функциональной лексикологии / Ф.С. Бацевич, Т.А. Космеда. – Львов : Свит, 1997. – 392 с.

2. Бельчиков Ю.А. О развитии русской лексики в советскую эпоху / Ю.А. Бельчиков // Русский язык в школе. – 1965. – № 4 – С. 13 – 15.

3. Бурячок А.А. Формування спільного фонду соціально-політичної лексики східнослов'янських мов / Бурячок А.А. – К. : Наукова думка, 1983. – 225 с.

4. Жданова Л.А. Общественно-политическая лексика : структура и динамика / дис. ... канд. филол. наук : 10.02.01 / Жданова Лариса Александровна. – М., 1996. – 224 с.

5. Капуш А.В. Еволюційні процеси в німецькій лексиці суспільно-політичного змісту (на матеріалі періодичних видань 80-х – 90-х років) : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 / Капуш Алла Володимирівна. – К., 2000. – 194 с.

6. Карцевский С. И. Из лингвистического наследия / Карцевский С. И. – М. : Языки русской культуры, 2000. – 344 с.

7. Коготкова Т.С. Из истории формирования общественно-политической терминологии (по материалам последних десятилетий XIX в.) / Т.С. Коготкова // Исследования по русской терминологии. – М. : Наука, 1971. – С. 204 – 215.

8. Крючкова Т.Б. Особенности формирования и развития общественно-политической лексики и терминологии / Т.Б. Крючкова. – М : Наука, 1988. – 151 с.

9. Лейчик В.М. Люди и слова / В.М. Лейчик. – М. : Наука, 1982. – 177 с.

10. Ли Йонг Хи. Отражение общественно-политических изменений в лексике русского и корейского языков : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. филол. наук. : спец. 10.02.01 «Русский язык» / Ли Йонг Хи. – М., 2003. – 18 с.

11. Маник С.А. Общественно-политическая лексика (оценочный аспект) в словарях различных типов : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.04 / Маник Светлана Андреевна. – Иваново, 2001. – 229 с.

12. Протченко И.Ф. Лексика и словообразование русского языка советской эпохи / И.Ф. Протченко. – М. : Наука, 1975. – 351 с.

13. Холявко І.В. Суспільно-політична лексика у пресі 90-х років ХХ ст. (семантико-функціональний аналіз) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «Українська мова» / І.В. Холявко. – Кіровоград, 2004. – 20 с.

Я. СНИСАРЕНКО

ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ЛЕКСИКА КАК СПЕЦИФИЧЕСКАЯ ЛЕКСИЧЕСКАЯ КАТЕГОРИЯ

В статье рассматриваются основные проблемы изучения происхождения понятия «общественно-политическая лексика». Проанализированы отличия между общественно-политической лексикой и общественно-политической терминологией.

Ключевые слова: общественно-политическая лексика, общественно-политическая терминология, лексическая единица, лексическая семантика.

Y. SNISARENKO

SOCIO-POLITICAL LEXIS AS SPECIAL LEXICAL CATEGORY

The article deals with the problem of investigation the origin of the notion «socio-political lexis». The difference between socio-political lexis and socio-political terminology is analyzed.

Key words: socio-political lexis, socio-political terminology, lexical unit, lexical semantic.

УДК 811.112.2'373.612.2

Галина СТРОГАНОВА

ВЖИВАННЯ ПРЕЦЕДЕНТНИХ МЕТАФОР В НІМЕЦЬКОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ ДИСКУРСІ (НА МАТЕРІАЛІ НІМЕЦЬКИХ ЕКОНОМІЧНИХ СТАТЕЙ)

Статтю присвячено дослідженню прецедентних метафор в сучасному німецькому економічному дискурсі. Виділені основні типи прецедентних метафор на позначення економічних понять та подій, а саме: прецедентне